

FÜÜSILISE ISIKU MAKSEJÕUETUSE SEADUSEGA SEOTUD JUSTIITSMINISTRI MÄÄRUSTE EELNÕUDE MÄRKUSTEGA ARVESTAMISE TABEL

Füüsilise isiku maksejõuetuse seadusega seotud justiitsministri määruste eelnõude kohta andsid tagasisidet Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda (16.06.2022 nr 3-1/24-1), Tartu Maakohus (16.06.2022 nr 10-3/22/351-2) ja Tartu Ringkonnakohus (21.06.2022 nr 10-3/22/75-3). Rahandusministeerium (16.06.2022) kooskõlastas eelnõud märkustega. Sotsiaalministeerium (16.06.2022) kooskõlastas eelnõu märkusteta. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (15.06.2022 nr 4/148) ja Riigikohus (16.06.2022 nr 6-6/22-36) tutvusid eelnõudega, kuid ei avaldanud arvamust.

I Justiitsministri määruse „Metoodikakomisjoni töö korraldus, usaldusisiku eksami, esmase koolituse ja täiendusõppe nõuded ning kojale makstava tasu suurus“ kehtestamine		
Nr	Märkus/ettepanek	Arvestatud/mittearvestatud/teadmiseks võetud/selgitatud
Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda		
1	Eelnõu § 1 lõike 1 kohta selgitame, et seadusest ei tulene Kojale pandud kohustust esitada justiitsministrile ettepanek metoodikakomisjoni usaldusisikutest liikmete ja asendusliikmete nimetamiseks. KTS § 116 ² lg 3 sätestatud Koja kohustus esitada justiitsministrile ettepanek metoodikakomisjoni liikmete nimetamiseks kehtib vaid metoodikakomisjoni esimese koosseisu kohta. Palume määruse sõnastus viia seadusega kooskõlla	Mittearvestatud, selgitatud KTS § 97 ¹ lg 8 näeb ette, et metoodikakomisjoni liikmete ja asendusliikmete nimetamise, neile kulutuste hüvitamise, koosoleku kokkukutsumise ja koosoleku pidamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Seega näeb seadus valdkonna eest vastutavale ministrile ette volituse kehtestada kord ka komisjoni liikmete ja asendusliikmete nimetamiseks. Antud juhul on ette nähtud, et valdkonna eest vastutav minister nimetab usaldusisikutest liikmed ning koda teeb selleks ministrile ettepaneku. Arvestades, et usaldusisiku kuuluvad koja juurde, on see mõistlik.
2	Eelnõu § 3 lg 1 sõnastust palume korrigeerida ja asendada sõna „liikmemaksu“ sõnadega „usaldusisikute nimekirjas olemise tasu“ vastavalt FIMS §-le 64.	Arvestatud.
Tartu Maakohus		

3	§ 2 lg 4 ütleb: ...kui koosolek ei ole otsustusvõimeline. Tekib küsimus, mille järgi seda otsustusvõimetust määratakse? Loogiline oleks, et see nähakse ette komisjoni töökorras (§ 2 lg 2), kuid siis ei saaks seda (otsustusvõimelisust) määrata komisjoni esimees üksi. Igal juhul tuleb see komisjoni otsustusvõime küsimus enne komisjoni tööle hakkamist ära fikseerida.	Selgitatud. Metoodikakomisjoni otsustusvõimelisuse tingimused on sätestatud KTS § 97 ¹ lõikes 4.
4	§ 13 sätestatud täiendusõppe osas on tagasiside, et see võiks olla 20 tundi aastas, 100 tundi 5 aasta jooksul	Arvestatud.
5	Juhiti tähelepanu, et kui määrus hakkab kehtima 1. juulist 2022, siis käesolevaks 2022 aastaks ei ole seal kohtunikust liiget (ja asendusliiget), kuna täiskogu, kes valib liikme (ja asendusliikme), on juba 2022 aastal toimunud (§ 1 lg 1). Samas oleks sel komisjonil ilmselt algul just vaja tõhusalt tööle hakata.	Teadmiseks võetud, selgitatud. Justiitsministeerium tegeleb antud küsimusega ning proovib leida võimalusi liikme ja asendusliikme valimiseks või sobiva alternatiivi leidmiseks.
Rahandusministeerium		
6	1) eelnõu § 1 lõige 1 sätestab metoodikakomisjoni liikmete nimetamise korra. Lõike sõnastus ei arvesta füüsiliste isikute maksejõuetuse seaduse § 72 (kohtutäituri seaduse muutmise) punktiga 21 lisatavas § 97 ¹ lõikes 3 sätestatud võimalusega, mille kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister nimetada metoodikakomisjoni liikmeks ka Justiitsministeeriumi esindaja. Samas eelnõu § 1 lõige 3 antud võimalusele siiski viitab. Palume eelnõu § 1 lõiget 1 täiendada seaduses toodud võimalusega.	Mittearvestatud, selgitatud. KTS § 97 ¹ lg 3 näeb selleise võimaluse ette. Määrusega reguleeritakse täiendavaid aspekte. Välditud on seaduse kordamist.
7	2) paragrahvis 8 sätestatakse erialatestis eksamil osaleja teadmiste kontrollitavad valdkonnad. Kuna esmasel koolitusel ja täiendusõppes omavad võlanõustamise alased teadmised suurt kaalu, tekib küsimus, et kas erialatestis ei ole selle valdkonna teadmiste kontrollimine vajalik/oluline.	Selgitatud. Erialateadmiste test on kujundatud õigusteadmiste kontrollimiseks, samas kui esmane koolitus on kujundatud praktilisemate oskuste kontrollimiseks ja arendamiseks. Eksamil läbiviidaval vestlusel neid hinnatakse. Täiendusõpe on ettenähtud juba nimekirja lisatud usaldusisikutele ja hõlmavad mõlema, nii erialaste teadmiste kui praktiliste oskuste arendamist.
8	3) paragrahvi 9 lõigete numeratsioon on viga (kaks lõiget 8) ning lõigete 6–9 sõnastused võivad tekitada koosmõjus tõlgendamisel eriarvamusi; sõnastusi tuleks täpsustada.	Osaliselt arvestatud. Lõigete 6-9 sõnastused ja ülesehitus sarnanevad pankrotihaldurite eksami hindamise süsteemile.
Tartu Ringkonnakohus		

9	Määruse tekst vajaks täiendavat redigeerimist, et sõnastus oles selge, ühemõtteline ja arusaadav ning keeleliselt korrektne. Praegusel juhul jäävad mitmed küsimused ebaselgeks. Mõned märkused:	Teadmiseks võetud. Määruse sõnastust mingis osas parandatud.
10	<u>Eelnõu § 7 lg 3</u> esimene lause sätestab: „Vestluse käigus hinnatakse eksamineeritava isiksuseomadusi usaldusisikuna tegutsemiseks.“ Teine lause: „Vestlusel võib esitada küsimusi erialateadmiste testi vastuste täpsustamiseks“ loob samas ebaselgust, sest seda võib tõlgendada nii eelmist lauset täiendavana kui ka piiravana, tekitades viimasel juhul vastuolu esimese lause mõttega. Seetõttu võiks lisada lausesse pärast sõna „küsimusi“ sõna „ka“.	Arvestatud.
11	<u>Eelnõu § 7 lg 3</u> viimane lause sätestab: „Eksami vestluse osa võetakse vastu meetodikakomisjoni koosolekul“. Ebaselgeks jääb, kas see tähendab, et eksami suulise osa küsimused kinnitatakse meetodikakomisjoni koosolekul või tähendab see, et eksamineeritav kuulatakse ära meetodikakomisjoni koosolekul. Täpsustamist vajaks ka eelnõu § 7 lg 2, mis räägib erialateadmiste testi sooritamisest, kuid ei selgita, kas see toimub sarnaselt vestluse osaga meetodikakomisjoni ees või muul viisil. Kui eelnõu § 7 sõnastusest tervikuna jääb ekslik mulje, et eksam on üks tervik, mis viiakse läbi ühel päeval, siis alles eelnõu § 9 lõikest 10 selgub, et eksami kirjalik ja suuline osa toimuvad erinevatel päevadel ning võivad toimuda lausa 30-päevase vahega. Sarnasel juhtumil on osalejale keeruline meenutada ligi 30 päeva varem antud testi vastuseid, mille kohta võib vestlusel küsimusi esitada (vt eelnõu § 7 lg 3 teine lause).	Mittearvestatud, selgitatud. § 7 lg 2 on silmas peetud, et vestlus peetakse eksamineeritavaga ehk eksamineeritav kuulatakse ära meetodikakomisjoni koosolekul. Kirjaliku osa puhul ei ole oluline, et see toimuks tingimata meetodikakomisjoni ees. Kirjaliku testi toimumise aja ja koha määrab meetodikakomisjon vastavalt § 4 likele 1. Eksam on üks tervik, mis koosneb nii kirjalikust testist kui vestlusest, aga sellest ei peaks järeldama, et need kaks peavad toimuma koos. See tuleneb § 9 lõikest 10.
12	<u>Eelnõu § 9 lg 8</u> esimese lause sätestab: „Vestlus hinnatakse sobivaks või mittedobivaks.“ Leiame, et õigem oleks öelda: „Vestluse tulemusena hinnatakse eksamineeritava isiksuseomadused usaldusisiku tööks sobivateks või mittedobivateks.“	Arvestatud.
13	<u>Eelnõu § 9 lg 10</u> Eksamineeritava kolmekordne teavitamine eksami tulemustest näib liigne: esmalt kirjaliku testi tulemustest, seejärel vestluse tulemustest ning viimaks eksami kui terviku tulemustest. Piisaks kirjaliku testi ja seejärel eksami kui terviku tulemustest teavitamisest.	Arvestatud. Säte ümberkujundatud selliselt, et eksamineeritava teavitamine eksami tulemustest tehakse meetodikakomisjoni otsusega ning otsus tuleb teha eksami sooritatuks või mittesooritatuks lugemisest alates 30 päeva jooksul. Eksam

	<p>Praegusel juhul tekib ka küsimus, kas eraldi teavitamise korral on eksami kirjalik ja suuline osa eraldiseisvalt vaidlustatavad või tuleb ära oodata metoodikakomisjoni kirjalik otsus eksami tulemuste kohta. Siin peaks ilmselt asuma seisukohale, et kui eksamineeritav kirjalikul testil läbi kukub, on tal õigus selle tulemust ka koheselt vaidlustada, kuna see takistab tema edasipääsu suulisesse vooru. Märgime ka seda, et arvestades, et metoodikakomisjoni kirjalik otsus on eelnõu § 10 järgi vaidlustatav, tuleks metoodikakomisjoni eksami tulemuste kohta tehtud lõplik kirjalik otsus eksamineeritavale igal juhul väljastada, mitte nõuda, et selleks peaks eksamineeritav spetsiaalselt soovi avaldama. Praegune regulatsioon, kus eksamineeritav peab otsuse saamiseks ise metoodikakomisjoni poole pöörduma, võib tekitada vaidlusi, kas eksamitulemuste kohta väljastatava otsuse peale esitatav kaebus on tähtaegne või mitte, sh kas eksamineeritav pöördus eksamitulemuste otsuse väljastamiseks õigeaegselt metoodikakomisjoni poole.</p>	<p>on sooritatud, kui isik sooritas positiivselt nii kirjaliku testi kui ka vestluse. Eksam on mittesooritatud kui isik ei sooritanud kirjalikku testi positiivselt või ei läbinud vestlust. Kui isik testi ei soorita, siis ta vestlusele ei pääse ja seega tuleks otsus teha 30 päeva jooksul alates sellest, kui test loeti mittesooritatuks. Otsus tuleb eksamineeritavale igal juhul väljastada, välja on jäetud lg 10 viimane lause, mille kohaselt tehakse seda vaid eksamineeritava taotlusel. Otsus on vaidlustatav.</p>
14	<p><u>Eelnõu § 12 lg 2</u> sätestab: „Esmase koolituse mudelkavad koostatakse erineva varasema töökogemuse ja olemasoleva haridusega isikutest lähtuvalt“. Selgem oleks sätestada: „Esmase koolituse mudelkavade koostamisel lähtutakse isikute varasema töökogemuse ja hariduse erisustest.“</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Sõnastust parandatud.</p>
15	<p><u>Eelnõu § 16 pealkiri</u> „Täiendusõppe läbimise kontrollimine ja tõendamine“ on kohmakas ning võiks asendada pealkirjaga „Täiendusõppe aruandlus“. Kuna pealkiri avab juba piisavalt selle, millega on tegu, võiks § 16 lõike 1 esimese lause üldse ära jätta.</p>	<p>Arvestatud.</p>
16	<p><u>Eelnõu § 17</u> sätestab: „Usaldusisik maksab kojale usaldusisikute nimekirjas olemise eest tasu 45 eurot kuus“. Parem sõnastus võiks olla: „Usaldusisik maksab kojale usaldusisikute nimekirja kandmise eest tasu 45 eurot kuus“.</p>	<p>Mittearvestatud. Tegemist on füüsilise isiku maksejõuetuse seadusest tuleneva sõnastusega.</p>
<p>II Justiitsministri määruse „Maksejõuetusavalduse esitamisel ja võlgade ümberkujundamise menetluses kasutatavate vormide kehtestamine“ kehtestamine</p>		
Nr	Märkus/ettepanek	Arvestatud/mittearvestatud/teadmiseks võetud/selgitused
<p>Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda</p>		

1	Eelnõus kasutatakse fraasi „nõuded võlausaldajate vastu“. Ilmselt on mõeldud „nõudeid võlgnike vastu“. Palume ära parandada.	Mittearvestatud, selgitatud. Tegemist on võlgniku nõuetega tema enda võlausaldajate vastu, või vastavalt reale võlgniku abikaasa või võlgniku ülalpeetavate nõuetega nende võlausaldajate vastu. Tegemist on seega nõuetega, mis kuuluvad võlgniku, tema abikaasa või ülalpeetavate vara hulka ja võivad mõjutada nende majanduslikku olukorda.
Tartu Maakohus		
2	Pankrotikohtunikele hiljuti toimunud koolitusel puudutati ka Justiitsministri määrust „Maksejõuetusavalduse esitamisel ja võlgade ümberkujundamise menetluses kasutatavate vormide kehtestamine“ ja selgitati vormide ülesehitust.	Teadmiseks võetud.
	Võib nõustuda koolitusel kõlanud ettepanekuga sõnastada lahter „kohtu otsustus“ hoopis „jätan kohtu otsustada“.	Arvestatud.
	Samuti võiks olla võimalik vormi täitmine elektrooniliselt, nt võib käsikirjaliselt osutada probleemiks kõikide võlausaldajate ära märkimine (praegu mahutab vorm ära kaheksa võlausaldajat ja abikaasade vormi puhul veel vähem) või ka muude asjaolude kirjeldamine. Elektroonilises vormis võiks saada ridu lisada, et vormi ülesehitus ei takistaks andmete esitamist.	Teadmiseks võetud, selgitatud. Vorme on võimalik täita nii käsitsi kui elektrooniliselt, seejuures võib ka vajadusel ridu juurde rekitada. Kaalutakse võimalust luua ka elektrooniline vaade vormide täitmiseks ja otseesitamiseks.
	Tõsteti esile vajadust tagada, et avalduse esitaja vorme korralikult loeks ja täidaks.	Teadmiseks võetud.
	Suhteliselt detailset vormi peeti oluliseks (nt andmed tööstaaži kohta), kuid leiti samas, et kindlasti on võlgnikke, kes ei tea, mis on tööstaaž, rääkimata osakusest seda arvutada.	Arvestatud. Mõiste „tööstaaž“ asendatud mõistega „töötamise aeg kokku“, mis peaks olema lihtsamini mõistetav.
	Vormi lahtri 6.1. sõnastus „Tasumisele kuuluv kogusumma“ ja „Tasumisele kuuluva kohustuse jääk“ on mõnevõrra võlgade ümberkujundamise keskne ja võib vajada võlgnikule lisaselgitust.	Selgitatud. Antud juhul on soovitud teada võlgniku kohustuse kogusummat ja jääki ka muude menetluste tarbeks kui võlgade ümberkujundamine.
Rahandusministeerium		
3	1) lisa 1 „Võlgniku maksejõuetusavaldus“ ja lisa 2, „Abikaasade ühine maksejõuetusavaldus“ võiks kaaluda, kas eristada kohustuste andmete (võlanimekirjas) juba sissenõutavaks muutunud kohustusi ja kohustusi, mille täitmise tähtaeg ei ole veel saabunud.	Arvestatud. Loodud võimalus märkida, kui nõue muutub sissenõutavaks tulevikus.
4	2) lisa 4 „Varanimikiri“ punktis 3 toodud finantsvarade liigendus võiks olla täpsem: „Pangakontodel hoiustatu“ võiks sõnastada „panga- või makseasutuste	Arvestatud.

	konto jääk“ või „panga- või makseasutuse konto seis, sh hoiused“. Teeme ettepaneku tuua eraldi välja fondiosakud (praegu vaid nimetatud väärtpaberid), väärtpaberite puhul tuua eraldi välja nii osad, aktsiad kui võlakirjad. Ühtlasi tuleks kajastada ka varasid, mis on nomineeritud krüptovääringutes (bitcoinides jmt.) nii investeerimise eesmärgil kui maksevahendina kasutamiseks (sh muuta vastavalt siis punkte 3.3 ja 3.5).	
Tartu Ringkonnakohus		
5	<u>Võlgniku maksejõuetusavaldus (Vorm FIMM-1)</u> Tuleks kaaluda, kas võlgnik ei peaks esitama andmeid kõigi isikute kohta, kellega tal on ühine majapidamine, näiteks elukaaslase kohta. Praegu on vajalik esitada andmed üksnes abikaasa ja ülalpeetavate kohta.	Osaliselt arvestatud. Lisatud võimalus esitada andmed ka abikaasa või elukaaslase sissetulekute ja väljaminekute kohta.
6	<u>Võlausaldaja maksejõuetusavaldus (Vorm FIMM-3)</u> Jääb ebaselgeks, millised põhistused tuleb märkida punkti 2.1 ja millised punkti 2.3. Suurim probleem on aga see, et puudub koht, kuhu võlausaldaja saab märkida oma maksejõuetusavalduse aluseks oleva nõude suuruse ja nõudega seotud asjaolud.	Arvestatud. P 2.3 välja jäetud. Vormi täiendatud kohustusega võlausaldajal märkida ka nõude suurus ja selle aluseks olevate asjaolude kirjeldus.
7	<u>Varanimekiri (Vorm FIMM-4)</u> Punkti 3.2 „Andmed kinnisvara kohta“ puhul tuleks kaaluda, kas saaks seda tabelit teistmoodi kujundada, et oleks selgem ja saaks kinnisasjadest parema ülevaate. Praegu on üldpildis paljude riskülikute jada. Erinevad kinnisasjad tuleks eristada tabelis vahedega.	Arvestatud. Tabel mõnevõrra ümberkujundatud. Lisatud vahed erinevaid kinnisasju kajastavate ridade vahele.
III Justiitsministri 11. oktoobri 2010. aasta määruse nr 33 „Pankrotihalduri eksami erialateadmiste testi valdkonnad ja hindamise kord“, muutmine		
Nr	Märkus/ettepanek	Arvestatud/mittearvestatud/teadmiseks võetud/selgitused
Märkused puuduvad.		
IV Justiitsministri 21. mai 2010. aasta määruse nr 17 „Nõuded pankrotihalduri täiendusõppele ja täiendusõppe maht“ muutmine		
Nr	Märkus/ettepanek	Arvestatud/mittearvestatud/teadmiseks võetud/selgitused
Tartu Maakohus		
1	Justiitsministri määruse „Nõuded pankrotihalduri ja saneerimisnõustaja täiendusõppele ja täiendusõppe maht“ kohta leiti, et § 2 lõikes 2 märgitud saneerimisnõustaja täiendusõpe võiks olla 20 tundi aastas, 100 tundi 5 aasta jooksul. Saneerimisnõustajatel on vajalik kursis olla muutuvate seaduste ja kohtupraktikaga ning majandustegevuse/-keskkonna muutumisega.	Arvestatud.

V Justiitsministri 9. jaanuari 2009. aasta määruse nr 1 „Saneerimisnõustaja ja eksperdi tasu ja hüvitamisele kuuluvate kulutuste arvestamise kord ning tasu piirmäärad“ muutmine		
Nr	Märkus/ettepanek	Arvestatud/mittearvestatud/teadmiseks võetud/selgitused
Märkused puuduvad.		
VI Justiitsministri 30. detsembri 2009. aasta määruse nr 48 „Pankrotihalduri toimikule ja pankrotimenetluses koostatavatele dokumentidele esitatavad nõuded“ muutmine		
Nr	Märkus/ettepanek	Arvestatud/mittearvestatud/teadmiseks võetud/selgitused
Märkused puuduvad.		